

Tisková zpráva Koalice pro řeky ze dne 28. června 2016

Zdravé lesy ochrání před povodněmi i suchem nejefektivněji, říká studie Koalice pro řeky a Univerzity Palackého

OLOMOUC/ KRAJE OLOMOUCKÝ, ZLÍNSKÝ, PARDUBICKÝ A JIHOMORAVSKÝ – Lepší hospodaření v lesích a ekologičtější správa malých vodních toků. To jsou podle vítězné studie v soutěži „Adaptační opatření roku 2015“ postupy, které mají největší schopnost zmírňovat dopady klimatických změn. Jsou to hlavně extrémní v počasí, kdy se naše krajina musí vyrovnávat s přívaly vod a povodněmi na jedné straně, ale také s nebývalým suchem na straně druhé. Navrhovaná, takzvaná přírodě blízká opatření jsou nejen levná, ale i účinná, a navíc mají i řadu dalších pozitivních dopadů na životní prostředí. Vyplývá to ze závěrů studie, kterou dnes slavnostně předali zástupci Koalice pro řeky a Univerzity Palackého v Olomouci náměstkovi hejtmana Olomouckého kraje ing. Michalovi Symerskému.

„Při hledání nejlepších řešení jsme se samozřejmě nezabývali jen lesy, zajímaly nás i plochy zemědělské a urbanizované, ve kterých žijí lidé a probíhá běžná hospodářská činnost,“ říká vedoucí projektu Vlastimil Karlík z Koalice pro řeky. *„Samostatně jsme posuzovali i možnosti revitalizačních úprav vodních toků a říčních niv. Nejlepší je samozřejmě kombinace všech dostupných opatření, tedy nejen lépe hospodařit v lesích a okolo malých vodních toků, ale i obnovení mezí a hrázek na polích nebo zelené střechy a další retenční a zasakovací opatření ve městech. Například jen povodí Jevíčky by pak mohlo zadržet až čtvrtinu průtoku odpovídajícího takzvané pětileté vodě,“* dodává Karlík.

Detailní návrh, co je možné konkrétně zlepšit, zpracovali odborníci pro osm lokalit. Kromě zmíněného povodí Jevíčky je to ještě Kralický Sněžník, povodí Blaty, Hané, Kyjovky a Rožnovské Bečvy, niva řeky Moravy u obce Chromeč a město Uničov. Při výběru lokalit zpracovatelé vybírali nejen podle míry ohrožení suchem a povodněmi, ale také z hlediska jejich potenciálu pro přírodě blízká řešení. Významným výstupem studie je také katalog přírodě blízkých opatření, který lze využít i v dalších oblastech České republiky.

„V rámci navrhovaných opatření byla pozornost věnována i optimálnímu využívání zemědělské půdy, což má vztah nejen k produkčním otázkám, ale půda plní i řadu mimoprodukčních funkcí, včetně souvisejících s vodou v krajině. Na paměti bychom měli mít sice 80 let starý, ale stále aktuální výrok amerického prezidenta F. D. Roosevelta, který řekl, že Národ, který ničí půdu, ničí sám sebe,“ dodal Bořivoj Šarapatka, profesor Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a předseda České pedologické společnosti.

Studie už navíc získala ocenění v soutěži „Adaptační opatření roku 2015“ pořádané pod záštitou Ministerstva životního prostředí. Jako jedna z prvních studií se pokouší také o kvantifikaci měrných nákladů různých typů přírodě blízkých opatření. Jako nejlevnější z hodnocení vycházejí opatření v lesích – změna druhové a věkové skladby porostů, přírodě blízké hrazení lesních vodních toků a strží, úprava lesních cest a poškozeného půdního pokryvu při těžbě dřeva. Velký význam mají rovněž opatření v zemědělské krajině, které kromě zadržení vody mají i další pozitivní dopady, zejména omezení půdní eroze a ochranu kvality půdy.

Studie hodnotila stav povodí Moravy z hlediska nejvýznamnějších očekávaných projevů klimatické změny – častějšího výskytu povodní i období sucha. Ve vybraných oblastech pak navrhovala přírodě blízká opatření,

kteřá by tyto problémy mohla zmírnit. Studii společně zpracovali odborníci z Koalice pro řeky a Univerzity Palackého v Olomouci za finanční podpory z fondů EHP.